

FACTSHEET Telecommunicatiewet

16 oktober 2013

Inhoudelijke beschrijving

De Telecommunicatiewet dateert al uit 1904, destijds heette deze de Post- en Telegraafwet. Met de vrijmaking van de telecommarkt in 1998 moest de wet worden geactualiseerd. Hierdoor ontstond in 1998 de Telecommunicatiewet (Tw). De laatste wijziging (Staatsblad 2007, nummer 16) trad op 1 februari 2007 in werking. De aangepaste Tw regelt in 20 hoofdstukken de vrije telecommarkt.

Voor gemeenten is met name hoofdstuk 5 van belang: Aanleg, instandhouding en opruiming van kabels. Deze regelt onder meer de gedoog- en coördinatieplicht van gemeenten. Met de aangepaste Tw zijn de belangen van gemeenten en telecombedrijven, in het voordeel van gemeenten, beter in evenwicht.

De complete wetstekst treft u aan op <http://wetten.overheid.nl/> aan (gebruik zoekterm: telecommunicatiewet).

In deze factsheet leest u een overzicht van de wijzigingen die begin 2007 in werking zijn getreden, toegelicht voor juristen en voor niet-juristen. Deze factsheet geeft een toelichting op de belangrijkste bepalingen in de vigerende Tw.

Gedoogplicht (artikel 5.2 Tw)

De gedoogplicht bestond al in 1904. Deze plicht houdt in dat de rechthebbende of beheerder van openbare gronden (de gemeente) de aanleg, instandhouding en opruiming van telecomkabels (inclusief ondersteuningswerken, schakelkasten e.d.) voor een openbaar elektronisch communicatienetwerk in en op deze gronden moet gedogen. Dit is een unieke inbreuk op het eigendomsrecht van de gemeente. Deze gedoogplicht geldt dan ook uitsluitend voor telecomkabels.

Voor andere leidingen als water, gas, elektriciteit en riolering bestaat geen gedoogplicht. Die leidingen liggen op basis van:

- (Stilzwijgende) privaatrechtelijke instemming, of;
- Een publiekrechtelijke vergunning, of;
- De Belemmeringenwet Privaatrecht, of;
- De Belemmeringenwet Verordeningen.

Het telecombedrijf (in de Tw "aanbieder" genoemd) hoeft de telecomkabels niet direct te gebruiken. Maar als hij de kabels na tien aaneengesloten jaren nog niet gebruikt, vervalt de gedoogplicht.

Coördinatieverplichting gemeente (artikel 5.4 Tw)

Voor de aanleg, instandhouding en opruiming van telecomkabels is graven in de openbare grond onvermijdelijk. Dit kan leiden tot verstoring van de openbare ruimte. Denk aan opgebroken straten, verminderde bereikbaarheid van bedrijven en huizen, en verkeershinder. De gemeente moet deze werkzaamheden daarom coördineren. Voordat de aanbieder zijn werkzaamheden in de openbare ruimte kan starten, moeten B&W een instemmingsbesluit afgeven. Artikel 5.4 Tw regelt welke voorschriften B&W in het instemmingsbesluit kunnen opnemen. Als de aanbieder het niet eens is met de inhoud van het instemmingsbesluit of als B&W weigeren een instemmingsbesluit af te geven, kan hij in beroep gaan bij de rechtbank Rotterdam.

Telecommunicatieverordening

De gemeenteraad moet op grond van dit artikel een telecommunicatieverordening vaststellen. Hierin staan voorschriften over:

- De melding van de voorgenomen werkzaamheden;
- De te verstrekken gegevens;
- De uitvoeringswijze;
- Het medegebruik van voorzieningen;
- Het afstemmen met andere in de grond aanwezige werken;
- De manier waarop de aanbieder spoedeisende werkzaamheden meldt bij ernstige belemmeringen en storingen. De aanbieder moet deze vóór aanvang van de werkzaamheden melden aan de burgemeester of een door hem aangewezen ambtenaar (artikel 5.6).

Samen met GPKL heeft de VNG een model Telecommunicatieverordening (met toelichting) opgesteld. Een aanpassing hiervan, is begin 2010 gepubliceerd.

In 2013 heeft GPKL samen met de VNG een factsheet modelverordening opgesteld - samen met Good Practices die in goed overleg met nutskoepels tot stand waren gekomen. In de integrale modelverordening worden zowel de netbeheerders van nutsbedrijven als de telecombeheerders bediend.

De modelverordening telecommunicatie komt te vervallen als de integrale modelverordening k&l wordt gebruikt.

Wijziging art. 5.4

De Europese richtlijn 2009/140/EG van 25 november 2009 schrijft onder meer voor dat een besluit naar aanleiding van een aanvraag door een aanbieder van een openbaar communicatienetwerk inzake het verlenen van rechten om faciliteiten te installeren, in ieder geval wordt genomen binnen zes maanden na indiening. Dit was aanleiding voor de Minister van EZ voor het indienen van een wetsvoorstel, dat ondertussen weer is gewijzigd.

In de factsheet die het GPKL hierover heeft opgesteld, zijn de gevolgen te lezen.

Schadevergoeding in verband met de gedoogplicht (artikel 5.7 Tw)

De aanbieder moet veroorzaakte schade bij de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels aan de gemeente vergoeden. Het gaat hier uitsluitend om de marktconforme kosten en de degeneratiekosten van het wegdek door het opbreken en herstraten. Marktconforme kosten zijn de kosten zoals een onderneming deze onder normale omstandigheden in een markteconomie op de desbetreffende markt maakt.

Na de aanleg brengt de aanbieder de grond terug in de oude staat, tenzij de gemeente heeft aangegeven dit zelf te willen doen. Hiervoor mag de gemeente uitsluitend de marktconforme kosten in rekening brengen.

Dit artikel maakt (hopelijk) een eind aan de discussies tussen gemeenten en aanbieders over wie moet herstraten en welke kosten de gemeente hiervoor in rekening kan brengen. Periodiek spreken gemeenten en aanbieders marktconforme tarieven af voor het herstraten. Deze tarieven worden gepubliceerd door de VNG. Meer hierover is te lezen in de factsheet Tarieven Telecom.

Bij geschillen over de hoogte van de schadevergoeding beslist de kantonrechter van de rechtbank van het arrondissement waarin de werkzaamheden (grotendeels) plaatvonden (artikel 5.13).

Verleggen kabel, nemen van maatregelen bij uitvoeren van werken en oprichten van gebouwen (artikel 5.8 Tw)

De aanbieder moet op eigen kosten, maatregelen nemen of kabels verleggen als dit noodzakelijk is voor de uitvoering van werken of de oprichting van gebouwen door of vanwege de gemeente. Als er geen overeenstemming is over wie de kosten van de te nemen maatregelen of verplaatsing moet betalen, beslist Autoriteit Consument & Markt (ACM, voorheen OPTA). Zowel de aanbieder als de gemeente kan een geschil aanhangig maken. ACM houdt de regel aan dat het nemen van maatregelen op kosten van de aanbieder noodzakelijk moet zijn voor de uitvoering van de werken of de oprichting

van gebouwen. Dat wil zeggen dat er een reëel risico moet bestaan dat de kabel tijdens de werkzaamheden wordt beschadigd. Daarbij is het bouwrijpmaken op zichzelf geen uitvoering van werken. Maar de concrete werkzaamheden voor het bouwrijpmaken zijn wél werken in de zin van dit artikel.

De uitspraken hierover zijn te vinden op de website van ACM. Bij geschillen over de hoogte van de kosten van de te nemen maatregelen beslist de kantonrechter (artikel 5.13).

Op voorhand kabels verleggen

Met de laatste Tw-wijziging is lid 2 aan artikel 5.8 toegevoegd. Dit bepaalt dat de gemeente op kosten van de aanbieder op voorhand kabels mag laten verleggen, als zij de grond bouwrijp moet opleveren aan een derde voor de oprichting van gebouwen. Op het moment dat de gemeente het verzoek aan de aanbieder doet, moet de oprichting van het gebouw voldoende bepaalbaar zijn. Wat "voldoende bepaalbaar" betekent, is vooralsnog onduidelijk.

Het derde lid van artikel 5.8 bepaalt dat de aanbieder recht heeft op vergoeding van de door de gemeente gemaakte kosten, als later blijkt dat de werkzaamheden waarvoor op voorhand verplaatst moest worden, niet hebben plaatsgevonden. Als de gemeente binnen vijf jaar een nieuw verzoek doet om op kosten van de aanbieder kabels te verplaatsten of maatregelen te nemen, moet zij de kosten zelf betalen (lid 4).

Ook nieuw is dat de aanbieder binnen 16 weken na ontvangst van het verzoek de gevraagde maatregelen moet nemen (lid 6). Het verplaatsen van kabels moet starten binnen twaalf weken nadat de plaats waar de kabels naartoe moeten, beschikbaar is gekomen.

De aanbieders (KPN) hebben gesteld dat voor de te nemen maatregelen of verplaatsing op verzoek van de gemeente geen instemmingsbesluit noodzakelijk is en zij dus ook geen leges hoeven betalen. Maar het College van Beroep voor het bedrijfsleven (AWB 05/599 2, mei 2006) heeft beslist dat in dergelijke gevallen ook een instemmingsbesluit nodig is en dus ook leges verschuldigd zijn.

Al in de grond aanwezige werken (artikel 5.9 Tw)

De aanbieder moet zijn werkzaamheden zodanig uitvoeren, dat hij zo weinig mogelijk hinder veroorzaakt aan al in de grond aanwezige werken. Zoals leidingen voor gas, water en elektriciteit. Ook mogen de werken van de aanbieder de al in de grond aanwezige werken niet in gevaar brengen. Als de aanbieder zich hier niet aan houdt, moet hij op eigen kosten, maatregelen nemen of kabels verplaatsen. Is er geen overeenstemming, dan beslist de OPTA of de aanbieder op eigen kosten, maatregelen moet nemen. De kantonrechter beslist over de hoogte van de kosten.

Dit nieuwe artikel komt overeen met een arbitraal vonnis tussen REW Haarlemmermeer gas N.V./B.V. Netbeheer Haarlemmermeer tegen de KPN (NAI 2564 7, februari 2005).

Bomen en beplantingen (artikelen 5.10 en 5.11 Tw)

Artikel 5.10 bepaalt dat de aanbieder bij de werken voor kabels bomen en beplantingen moet beschermen en de mogelijkheid tot groei in stand moet houden.

Als wortels hinderlijk zijn voor de kabels of de exploitatie in gevaar brengen, moet de gemeente deze op verzoek van de aanbieder korten (artikel 5.11). Bij ernstige belemmering of storing in de exploitatie kan de aanbieder de wortels zelf korten. Hij moet dan wel de veroorzaakte schade aan het groen vergoeden. Bij geschillen over de hoogte van de schadevergoeding beslist de kantonrechter.

Lege buizen (artikel 5.15 Tw)

Dit artikel verklaart hoofdstuk 5 van de TW van toepassing op de aanleg, instandhouding en opruiming van ondersteunings- en beschermingswerken waarin geen telecommunicatiekabels zijn gelegd. Als de aanbieder deze werken na tien jaar nog niet voor openbare telecomdiensten gebruikt, vervalt de gedoogplicht (artikel 5.2 lid 8).

Al aanwezige lege buizen (artikel 20.5 tweede lid Tw)

De gemeente moet op 1 februari 2007 aanwezige ondersteunings- en beschermingswerken waarin geen kabels voor openbare telecomediensten zijn gelegd, gedogen tot 1 januari 2018. Tenzij deze voorzieningen voor telecomediensten de instandhouding van al in de grond aanwezige werken belemmeren of ernstig in gevaar brengen. De aanbieder moet de "lege buizen" melden aan B&W van de gemeente waarin deze liggen.

ACM

In 2013 is OPTA, de onafhankelijke post en telecommunicatie-autoriteit, opgegaan in de ACM.

Op 9 juni 2008 publiceerde OPTA: Beleidsregels inzake de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels. GPKL heeft op de consultatieversie ingesproken.

Aan de OPTA was opgedragen het geven van beschikkingen bij geschillen omtrent het uitvoeren van werkzaamheden in verband met de aanleg, instandhouding of opruiming van kabels tussen een telecombedrijf en een gedoogplichtige, artikel 5.3 Telecomwet. Echter dit artikel vindt geen toepassing, indien de gemeente gedoogplichtige is en voor zover de belangen van de gemeente kunnen worden behartigd door het door B&W te verlenen instemmingsbesluit artikel 5.4 lid 7. Bezwaren tegen een door de gemeente afgegeven instemmingsbesluit worden beslist door de administratieve rechter. De OPTA heeft geen rol in de door gemeenten af te geven instemmingsbesluiten. Zie hoofdstuk 3 "Gemeenten en andere overheden van de beleidsregels.

In onderdeel 4.3.2 Maatregelen ten aanzien van kabels behandelt de OPTA uitgebreid de door haar te volgen procedures ten aanzien van artikel 5.8 Telecomwet, over de vraag wie de kosten draagt van het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels.

In punt 49 stelt de OPTA dat het beginsel "eens gedoogd, altijd gedoogd niet langer van toepassing is. Een gedoogplichtige kan volledige verplaatsing eisen op basis van een verandering van bestemming van de grond. Desgevraagd toetst de OPTA deze verandering indien partijen niet tot overeenstemming kunnen komen.

Verwijzingen

- Telecommunicatiewet (hoofdstuk 5) *gebruik zoekterm: telecommunicatiewet*.